

- **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

Borås Stads
**Program för
nationella minoriteter**

Borås Stads styrdokument

Planerande

PROGRAM – vägval, verksamheter och metoder i riktning för att nå målen i Borås

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: 2024-05-23

Dnr: ALN 2023-00033

För revidering ansvarar: Arbetslivsnämnden

För uppföljning ansvarar: Arbetslivsnämnden

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och bolag

Dokumentet gäller till och med: 2028

Globala målen

Detta styrdokument bidrar till följande globala mål:

Programmet

Program för nationella minoriteter gäller för samtliga nämnder och bolag inom Borås Stad.

Programmet följs upp av Arbetslivsnämnden vartannat år samt revideras vart fjärde år. I uppföljningen inkluderas de nationella minoriteternas röster och de ges återkoppling på minoritetsarbetet regelbundet via Borås Stads hemsida. För att bättre kunna mäta effekterna av det minoritetspolitiska arbetet behöver befintliga nyckeltal analyseras och ibland kompletteras för att följa upp hur arbetet utvecklas. Dessa nyckeltal kommer därefter redovisas som en del av den uppföljning Arbetslivsnämnden har i uppdrag att göra. Statistik från olika undersökningar kommer att lyftas med regelbundet såsom LUPP och Välfärdsbokslutet. Nämnder och bolag med specifika skyldigheter i lagstiftningen beskriver i budgettext hur man har för avsikt att arbeta för att genomföra minoritetsarbetet. Detta innebär en transparens och en tydlighet gentemot de nationella minoriteterna. Programmet har tagits fram i samråd med Borås Stad och nationella minoriteter via hearings och remissförfarande.

Bakgrund

I Sverige finns det fem nationella minoriteter; judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Det finns också fem minoritetsspråk; jiddish, romani chib, samiska, finska samt meänkieli. Flera av dessa språk innehåller i sin tur olika varieteter som kan skilja sig mer eller mindre åt. Gemensamt för minoriteterna är att de har befolkat Sverige under flera hundra år och har långa historiska band till landet. De har en uttalad samhörighet och identitet och en egen religiös, språklig och/eller kulturell tillhörighet samt en vilja att behålla sin minoritetsidentitet. Samerna har förutom status som nationell minoritet även status som urfolk. Historien är ett viktigt skäl till att det finns ett särskilt juridiskt skydd för nationella minoriteter. Rasbiologi, rasism och diskriminering mot de nationella minoriteterna är ett arv Sverige måste göra upp med.

Utifrån konventioner och lagstiftning är nationella minoriteter rättighetsbärare. Kommunen är skyldighetsbärare och därmed ansvarig för att rättigheterna respekteras, skyddas och tillgodoses.

Lagstiftningen

Det finns ett antal grundläggande skyldigheter för kommuner, regioner och andra förvaltningsmyndigheter som gäller alla nationella minoriteter i hela landet. Målet med den svenska minoritetslagstiftningen och strategin för romsk inkludering är att ge ett grundläggande skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjlighet till inflytande, att arbeta mot diskriminering samt stödja de historiska minoritetsspråken och kulturerna så att de hålls levande. Det är särskilt fokus på barns och ungas utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket.

Det är viktigt att känna till att minoritetslagstiftningen skiljer sig från integrations- och migrationspolitiken.

Självidentifikationsprincipen

Det är varje enskild individ som själv avgör om hen anser sig tillhöra en nationell minoritet. Eftersom tillhörigheten baseras på självidentifikation kan samhället inte ställa krav på att någon ska styrka sin tillhörighet till en eller flera nationella minoriteter.

De nationella minoriteterna i Borås

I Borås Stad finns samtliga fem nationella minoriteter representerade i varierande omfattning. Då det inte är tillåtet att föra statistik som grundar sig på människors etniska tillhörighet eller språk går det inte att exakt säga hur många personer från respektive nationell minoritet som finns i Borås. Uppskattningsvis bor mellan 10-14% som tillhör någon nationell minoritet i Borås men det kan finnas många fler.

Arbetslivsnämndens samordningsroll

Arbetslivsnämnden samordnar minoritetsarbetet och har en specialkompetens inom området. Nämnder och bolag erbjuder stöd och utbildningsinsatser för att systematisera och stärka arbetet kring nationella minoriteter i syfte att nå målen. Arbetslivsförvaltningen är sammankallande till samverkansgrupp och olika dialog forum som är viktiga verktyg för att lyckas med implementeringen av minoritetsarbetet. I samverkansgruppen finns representanter av lagstiftningen särskilt berörda förvaltningar och verksamheter.

Detta vill Borås Stad uppnå

Borås Stad ser till att nationella minoriteter har samma rättigheter och möjligheter i samhället som majoritetsbefolkningen. För att lyckas med detta fokuserar Borås Stad på följande områden under kommande fyra år:

Rättighetsbaserat arbete

I Borås Stad tillämpas rättighetsbaserat arbetssätt vilket innebär att nationella minoriteters rättigheter införlivas i verksamheters mål, planering, genomförande och uppföljning. I rättighetsbaserat arbetssätt tar kommunen reda på nationella minoriteters möjlighet att tillgodogöra sig sina rättigheter. Särskilda ansträngningar görs för att inkludera grupper som diskrimineras. Kommunen stärker även sina anställdas kunskaper om nationella minoriteter.

Skydda

Målet är att alla som tillhör en nationell minoritet känner sig trygga att utöva sin nationella minoritetskultur utan att utsättas för trakasserier och diskriminering inom kommunala bolag och nämnder/förvaltningar.

- Nämnder och bolag arbetar aktivt för att skapa trygga miljöer fria från fördomar och hot genom att öka medvetenheten för dolda antiziganistiska, antisemitiska och rasistiska strukturer inom organisationen.
- Nämnder med minoritetslagstiftning kopplat till barn och unga har ett särskilt ansvar att säkerställa en miljö där rättighetsbärarna känner sig trygga med att ge uttryck för sin kulturella identitet och att det ska vara en naturlig del av ordinarie verksamhet.
- Arbetslivsnämnden stödjer nämnder och bolag i detta arbete genom utbildningsinsatser.

Främja

Målet är att alla som tillhör en nationell minoritet i Borås Stad har rätt till att utöva och att utveckla sitt språk och sin kultur i gemenskap och barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket främjas i synnerhet. Då de nationella minoriteternas språk och kulturer är en del av det gemensamma kulturarvet synliggörs detta särskilt.

- Nämnder och bolag med minoritetslagstiftning kopplat till barn och unga samt äldre skapar förutsättningar för nationella minoriteter att utöva sitt språk och sin kultur inom sitt verksamhetsområde.
- Kulturinstitutioner och andra aktörer synliggör nationella minoriteters kultur och kulturarv.

Delaktighet och inflytande

Målet är att alla som tillhör en nationell minoritet har inflytande och är delaktiga i frågor som berör dem.

Delaktighet och inflytande bör ske på olika sätt och på olika nivåer. Det kan ske på individ- och gruppnivå, och vara i olika former såsom samråd och dialoger där syftet är att de nationella minoriteterna kan påverka beslut som berör dem.

Nämnder och bolag med särskilda minoritetspolitiska uppdrag kopplat till kulturen, barn och unga samt äldre:

- hittar sina former för samråd och dialog på olika nivåer
- kartlägger behoven och följer upp effekterna av insatserna tillsammans med nationella minoriteter
- ger nationella minoriteter möjlighet att svara på remiss i frågor som berör dem

Arbetslivsnämnden bjuder årligen in nationella minoriteter till medborgardialog kring olika teman. Nämnden ansvarar för planering och samordning så att berörda nämnder och bolag ges möjlighet att delta.

Information

Målet är att alla som tillhör en nationell minoritet i Borås Stad har kunskap om sina nationella minoritetsrättigheter. Nämnder och bolag med särskilda minoritetspolitiska uppdrag:

- informerar de nationella minoriteterna om deras rättigheter inom respektive verksamhetsområde

Finskt förvaltningsområde

Att en kommun ingår i det finska förvaltningsområdet innebär förstärkta rättigheter för finsktalande minoriteter i staden, såsom sverigefinnar och finska romer. Detta innebär följande:

- Kommunens information som särskilt berör minoritetsgruppen finsktalande ska vid behov finnas översatt till finska.
- Kommunen kan kontaktas muntligt och skriftligt på finska och man har rätt att få svar på sina frågor på finska.
- Kommunen anställer vid behov personal med kunskaper i finska, tillvaratar redan finsktalande personals språkkunskaper samt erbjuder finskundervisning till berörd personal. Detta gäller särskilt nämnder med minoritetspolitiska uppdrag.
- Kommunen erbjuder både finska förskole- och äldreomsorgsplatser.
- Kommunen arbetar främjande för att barnens finska identitet och språk bibehålls och utvecklas.
- Kommunen strävar efter att erbjuda språkträning på finska till barn tillhörande den sverigefinska minoriteten och finska romer i alla förskolor samt öppen förskoleverksamhet.
- Kommunen erbjuder minoritetsservice, dit finsktalande invånare kan vända sig i kommunärenden men är även hänvisande i ärenden som berör andra myndigheter.

Romsk inkludering

I enlighet med strategin för romsk inkludering arbetar kommunen för att förbättra situationen för romer. Detta gäller samtliga nämnder och bolag.

Arbetslivsnämnden stödjer olika nämnder och bolag i detta arbete och kommunen erbjuder enskilt stöd till romska minoriteten, dit man kan vända sig i olika ärenden.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se